

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av en byggnad på Piludden i Filipstad

Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av en byggnad på Piludden i Filipstad*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:25). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

25 Mars 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:25

Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV EN BYGGNAD PÅ PILUDDEN I FILIPSTAD

Uppdragsgivare: Peter Sigfridsson

Område: Filipstad/Klarälvens dräneringsområde **Prov nr:** 73184-73200 **Antal Borrprov:** 16

Dendrokronologiskt objekt: Analysen utfördes 2006 men ingen datering lyckades då.

Resultat: Lejdviken fiskefällor, 1,0-1,5 m vattendjup

Dendro nr:	Provnr; provbeskr Peter S 04-10-13 05-12-17	Träd- slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinter- halv-året)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
73184	1 n långv	Tall	68	Sp 44 w		V	
73185	2 n långv	Gran	41	W	1852	V 1852/53	
73186	3 takbj ö	Gran	77	W		V	
73187	4 taksporre	Tall	41	Sp 39 w		V	
73188	5 ö gaveln	Tall	71	Sp 35? W		juli	
73189	6b golvbj	Gran	25	-			
73190	6 Ö knuten	Gran	58	-			
73191	7 ö knuten	Gran	80	W	1850	Juli 1850	
73192	8 ö knuten	Gran	90	W?	1847	E 1846	1847-1853
73193	9 ö knuten	Gran	74	W	1853	Juli 1853	
73194	10 vinden	Tall	49	W		Juli	
73195	11 vinden	Gran	48	W		V	
73196	12 vinden	Gran	58	W	1852	Juli 1852	
73197	13 vinden	Gran	28	W		Juli	
73198	14 vinden	Tall	63	-		V	
73199	15 vinden	Gran	48	W	1853	Juli 1853	
73200	16vinden	Gran	29	W		Juli	

Samtliga daterade prover pekar på ett gemensamt byggnadstillfälle, rimligen hösten 1853 eller något år senare. De flesta timmer är avverkade i juli. Uttrycket vinterhalvåret avser egentligen stamvirkets viloperiod, vilket kan inledas i augusti och pågå till maj. Övrigt virke kan därför vara avverkat i augusti och ändå betraktas som avverkat på vinterhalvåret.

En ganska stor andel prov dateras fortfarande inte. Detta kan bero på att det har en annan ålder men mer troligt är virket hämtat från en avvikande ståndort. Orsaken till att inga dateringar lyckades år 2006 och att så många prover fortfarande inte dateras beror på de fåtaliga årsringarna i proven samt att granvirke är svårare att datera. Att granen till sist daterades här beror på att så många prover togs. Proveniensen på det daterade virket är Värmland sannolikt relativt lokalt.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.